

Den grønne trepart i fugleperspektiv

- hvad har vi opnået, og hvad kan vi yderligere opnå?

v/Henrik Wejdling

Tovholder i DOFs TaskForce for Grøn Trepert

Temadag Håb for Naturen, Aarhus den 4. oktober 2025

1

Hvad har vi gjort?

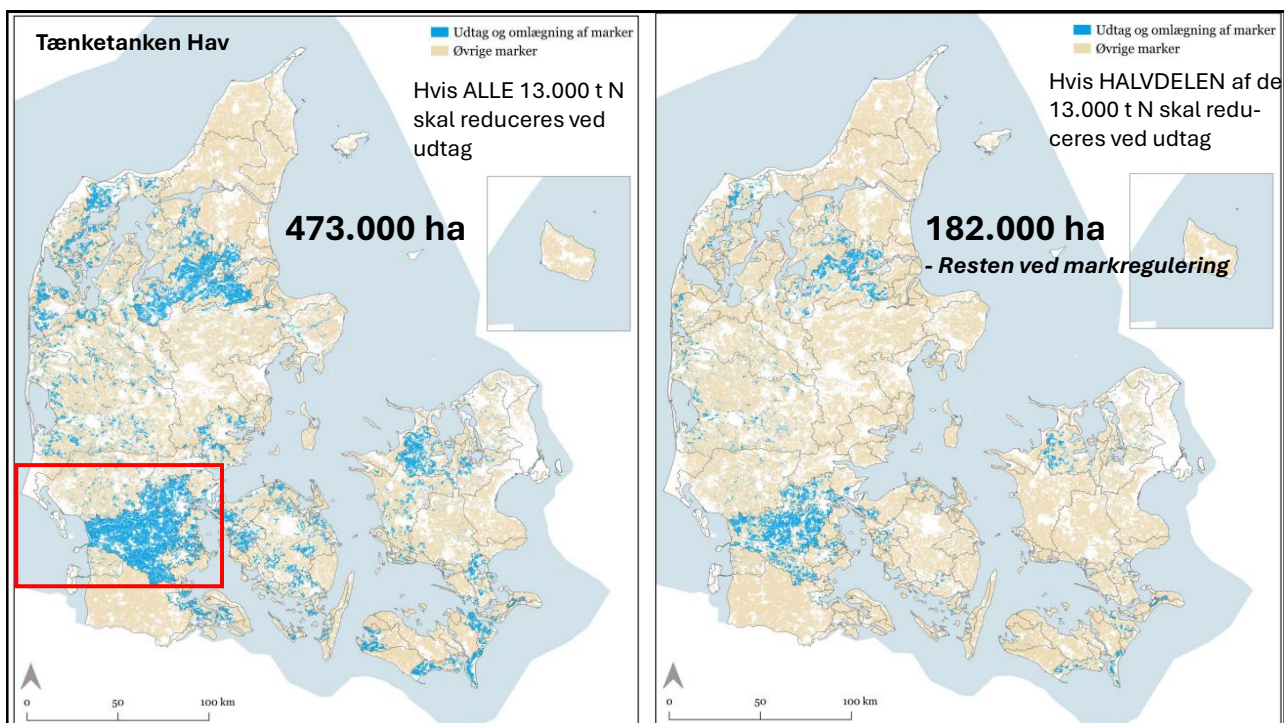
- Mobiliseret 50+ lokale ildsjæle
- Udstyret dem med en hånd- og en ordbog (løbende opdateret)
- Stillet ildsjælene til rådighed for lokale, grønne dialogfora
- Afholdt webinar

2

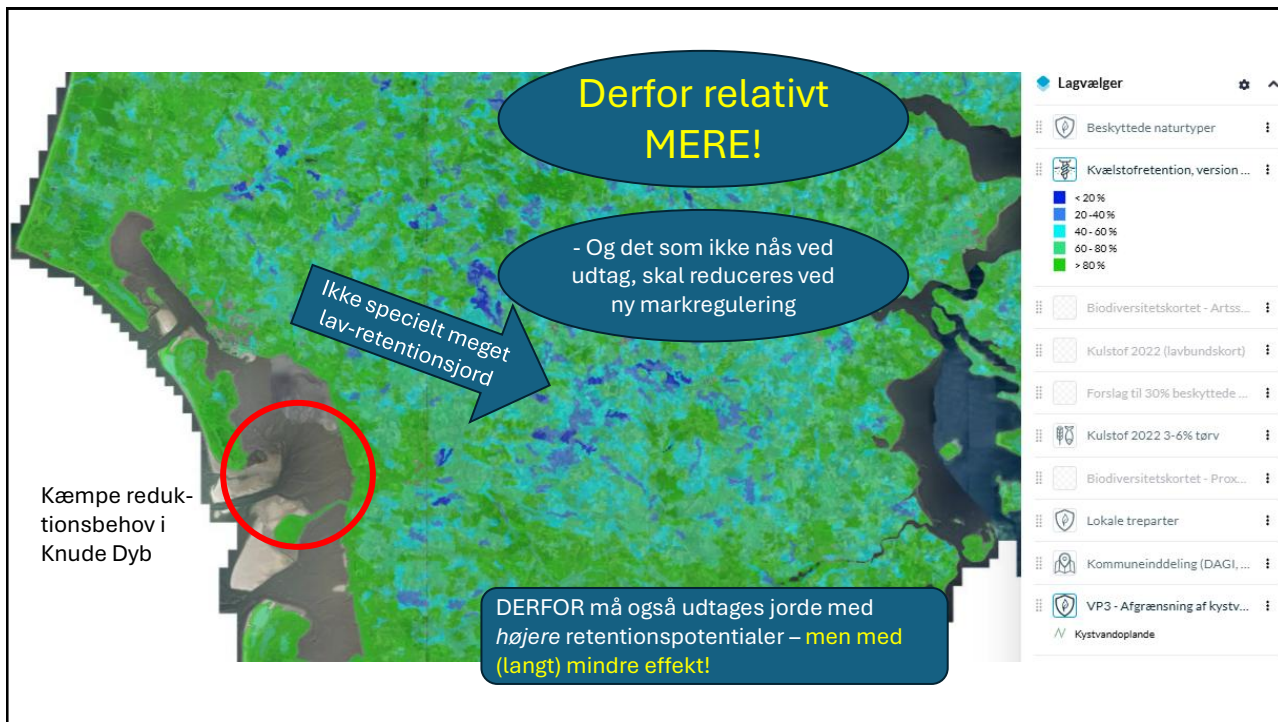
Hvad har vi lært undervejs?

- 23 lokale treparter ER 23 lokale treparter ☺
- Forskellige geografiske og afstrømningsmæssige forudsætninger
- Oftest flere kommuner involveret med forskellige forudsætninger og dagsordner – nogen endda med ‘egne lokale treparter’
- Ofte mange lokalafdelinger af DN at tage i ed
- Som hovedregel gode relationer i lokale grønne dialogfora – men udfordrende arbejdsbetingelser for DNS repræsentanter (tavshedspligt, lokale hensyn etc. etc.), og enkelte steder er kontakten fejlet
- Blandede resultater hvad natur og biodiversitet angår

3

4

5

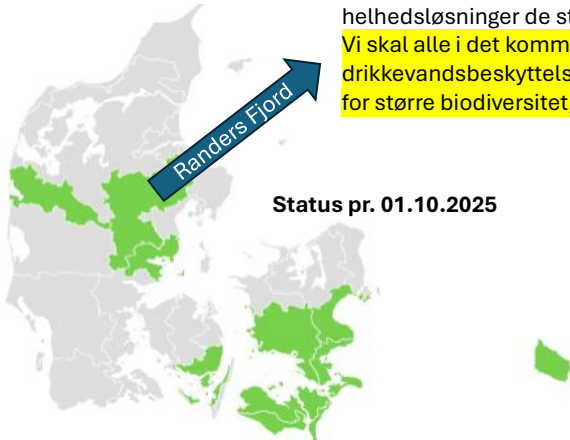
Fokus på de to forhold med udsigt til 'hammer' var forudsigelig

- Udsigten til en 'kvælstofhammer' i 2027 har naturligvis skærpet fokus på udtag af lavretentionsjorde
- Det samme har udsigten til en CO₂-afgift på dyrkning af kulstofholdig lavbundsjord selvfølgelig haft på udtag af sådan
- Men at N & CO₂ stort endte med at 'løbe med det hele', overraskede ærlig talt
- Til gengæld tegner der sig nu enighed om natur, drikkevand og friluftsliv i en '2. runde' (og hvem ved: en måske 3. og 4....(?))

6

Hanne Wind-Larsen og Michael Dickenson, DN om omlægningsplanen for Randers Fjord (Viborg Kommunes hjemmeside 1. oktober 2025):

- Målene for udtagning af lavbundsjord og kvælstoffjernelse er nået, men der er stadig et akut behov for at handle for at gøre Grøn Trepert mere komplet. Nu skal der findes helhedsløsninger de steder, hvor omlægningen giver størst værdi for samfundet. Vi skal alle i det kommende år finde løsninger, der hvor mark f.eks. bliver til skov og drikkevandsbeskyttelse, og vi skal pege på sammenhængende naturområder til gavn for større biodiversitet, mere natur og nye rekreative muligheder for lokalbefolkningen.

Det skal understreges, at omlægningsplanerne er potentialeplaner, hvorfor det ikke er sikkert, at de endelige tal for kvælstofreduktioner og udtagning af lavbundsjord lever op til planerne, da alle projekter skal bygge på frivillighed. Kilde: De lokale treparters omlægningsplaner

**Generelt
for alle!**

7

29. september 2025 kl. 02.00 **Miljø**

Debat

Aktører: Vi gør os selv en bjørnetjeneste, hvis vi udsætter naturindsatsen i de lokale trepartar

Vi må ikke glemme naturen i de omlægningsplaner, som de lokale trepartar lige nu forhandler rundt om i landet. Udskyder vi naturindsatsen, skubber vi opgaven foran os og påfører kommuner og stat dobbeltarbejde, når planerne senere skal tilpasses, skriver Egon Østergaard og Torben Kaas.

Der er brug for sammenhængende naturområder, bedre levesteder for dyr og planter og et grønnere Danmark, som borgerne kan se, mærke og bruge til friluftsliv, skriver Egon Østergaard og Torben Kaas. Foto: Bo Amstrup/Ritzau Scanpix

**Formændene for DOF og
Danmarks Lystfiskerforbund,
Egon Østergaard & Torben
Kaas, på Altinget 29.09.2025**

8

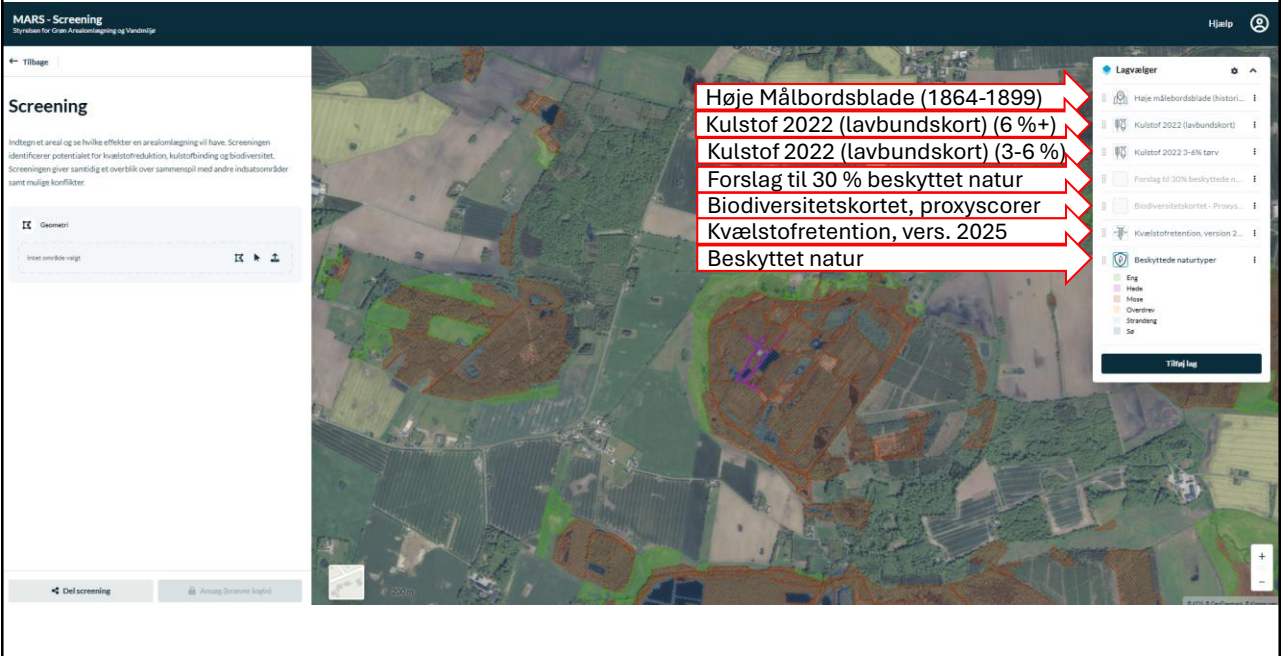

Bjørnetjeneste eller ej:

- Nu handler det om at tænke stort og multifunktionelt!
- At få omlægningsplanernes patchwork til at gro sammen
 - dels i større sammenhængende naturområder,
 - dels i økologiske infrastrukturer
- Og endelig at få strandene ind i fokus!

9

Sådan kan den grønne trepart (stadig) bruges!

MARS - Screening
Systemet for Grøn Anslægnings- og Værdigrø

← Tilbage

Screening

Indtægtet areal og de hvide effekter en arealanlægning vil have. Screeningen identificerer potentialet for kvælstofreduktion, kvælstofbinding og biodiversitet. Screeningen giver samtidig et overblik over samspillet med andre indsatsområder samt mulige konflikter.

IX Geometri

Indtægt område vægt IX ▶ ↕

Del screening Anlægstrømmen kuglet

Hjælp

Lagvælger

- Høje målbordsblade (histori...)
- Kulstof 2022 (lavbunds-kort)
- Kulstof 2022 (lavbunds-kort)
- Kulstof 2022 3-6% tarv
- Forslag til 30% beskyttede n...
- Biodiversitetskortet - Proxyscorer
- Kvælstofretention, version 2...
- Beskyttede naturtyper

Eng
Hede
Mose
Overdrev
Strandeng
Sø

Tilføj lag

Høje Målbordsblade (1864-1899)

Kulstof 2022 (lavbunds-kort) (6 %+)

Kulstof 2022 (lavbunds-kort) (3-6 %)

Forslag til 30 % beskyttet natur

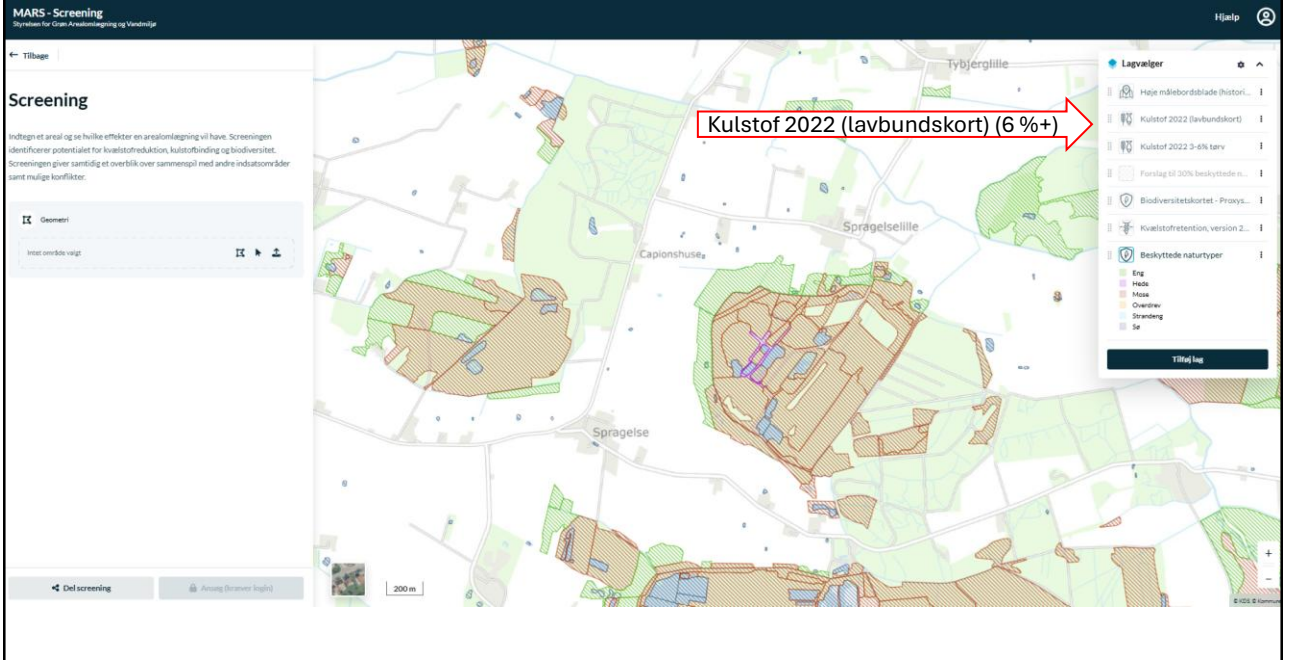
Biodiversitetskortet, proxyscorer

Kvælstofretention, vers. 2025

Beskyttet natur

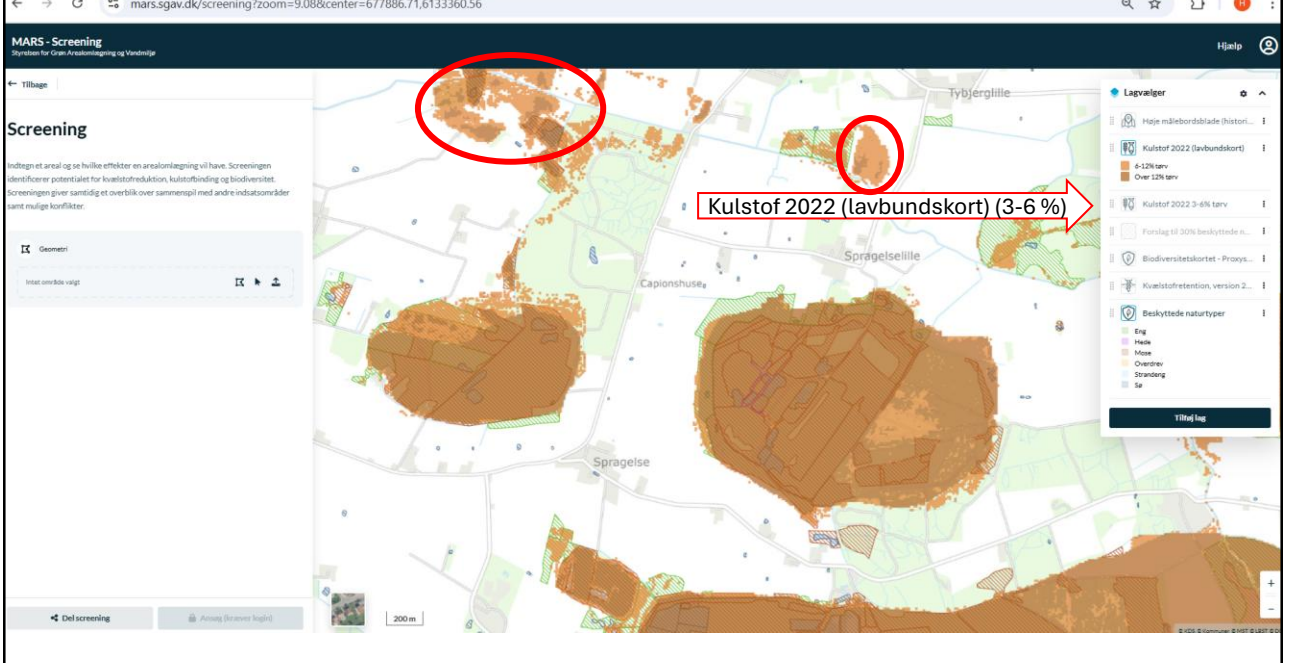
10

Beskyttet natur:

11

Kulstof 2022 (6-12 og over 12 % tørv):

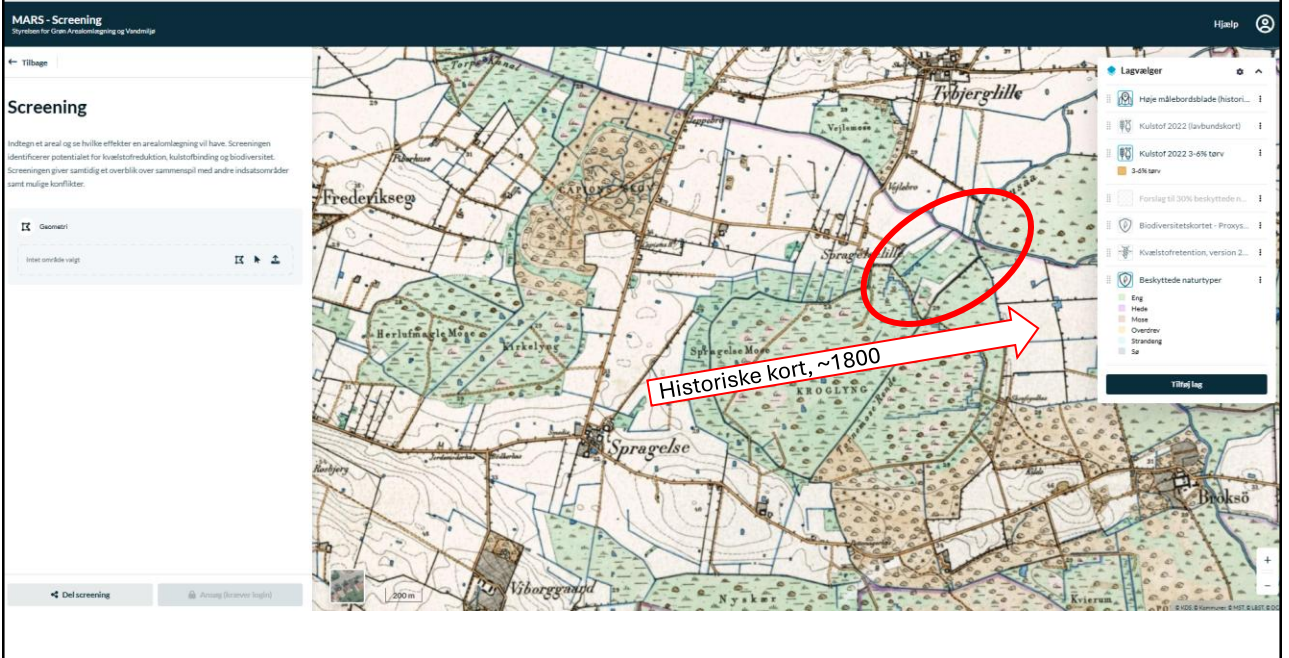
12

Kulstof 2022 (3-6 % tørv):

13

Høje målbordsblade (1864-1899):

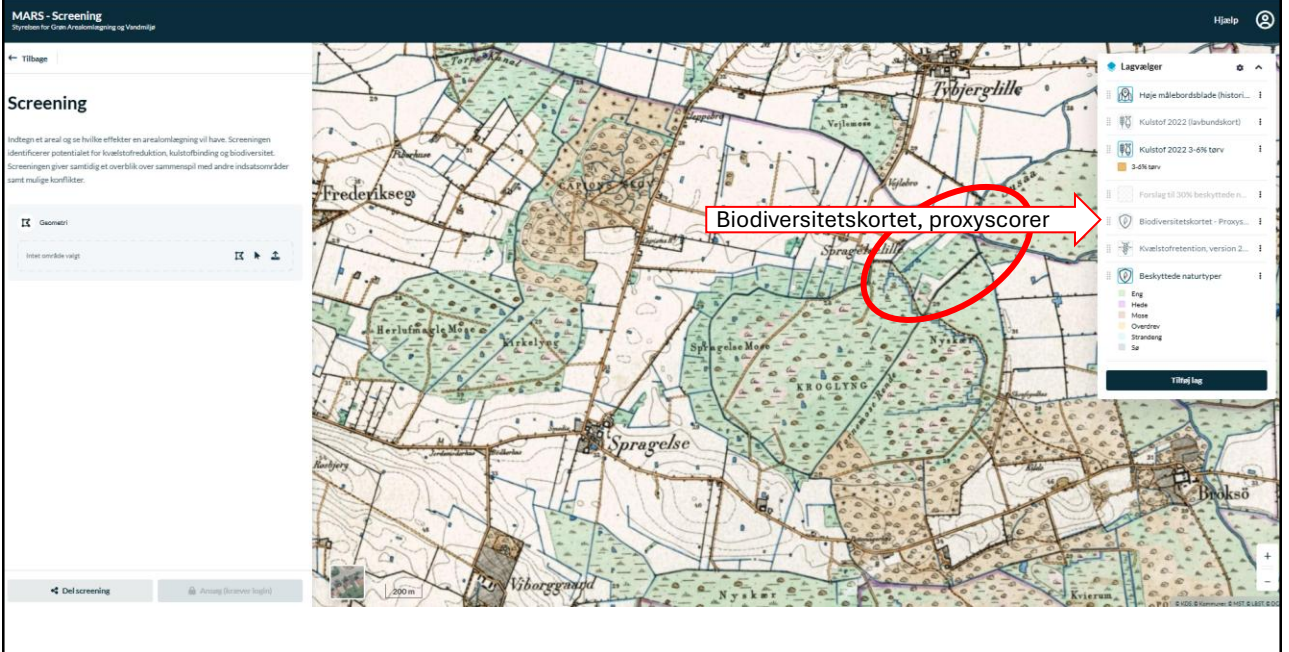
14

Historiske kort (omkr. år 1800) <https://www.museumsgis.dk/kort/>:

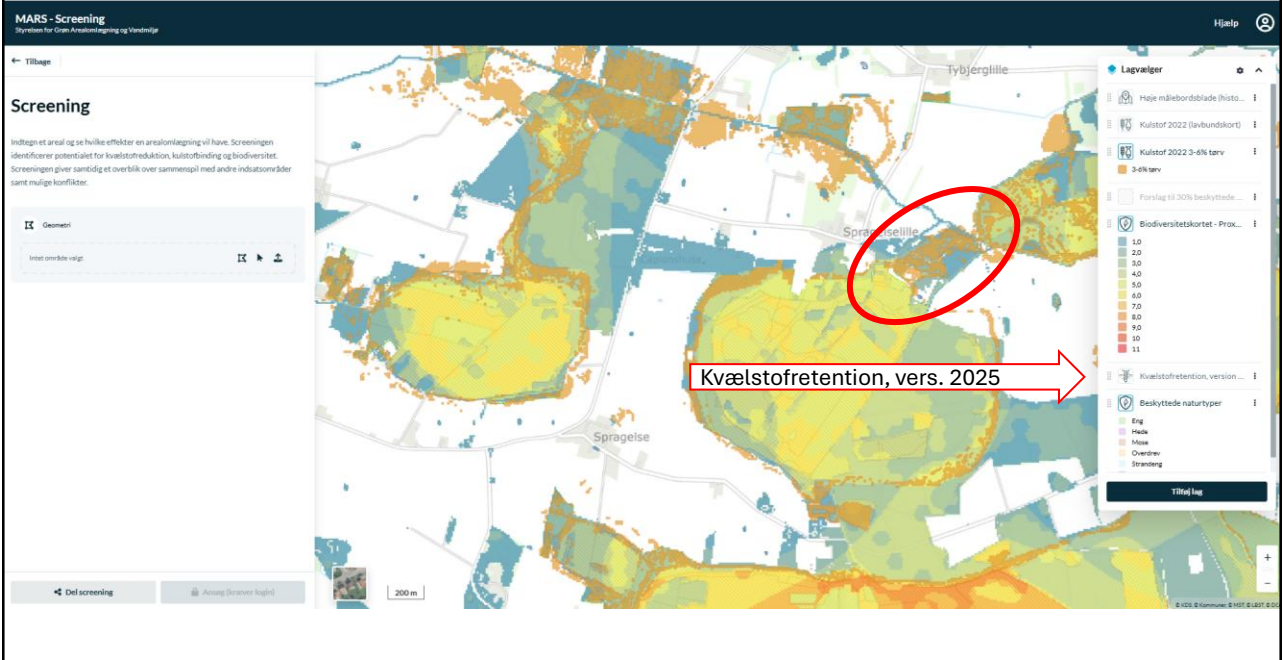
15

Høje målbordsblade (1864-1899):

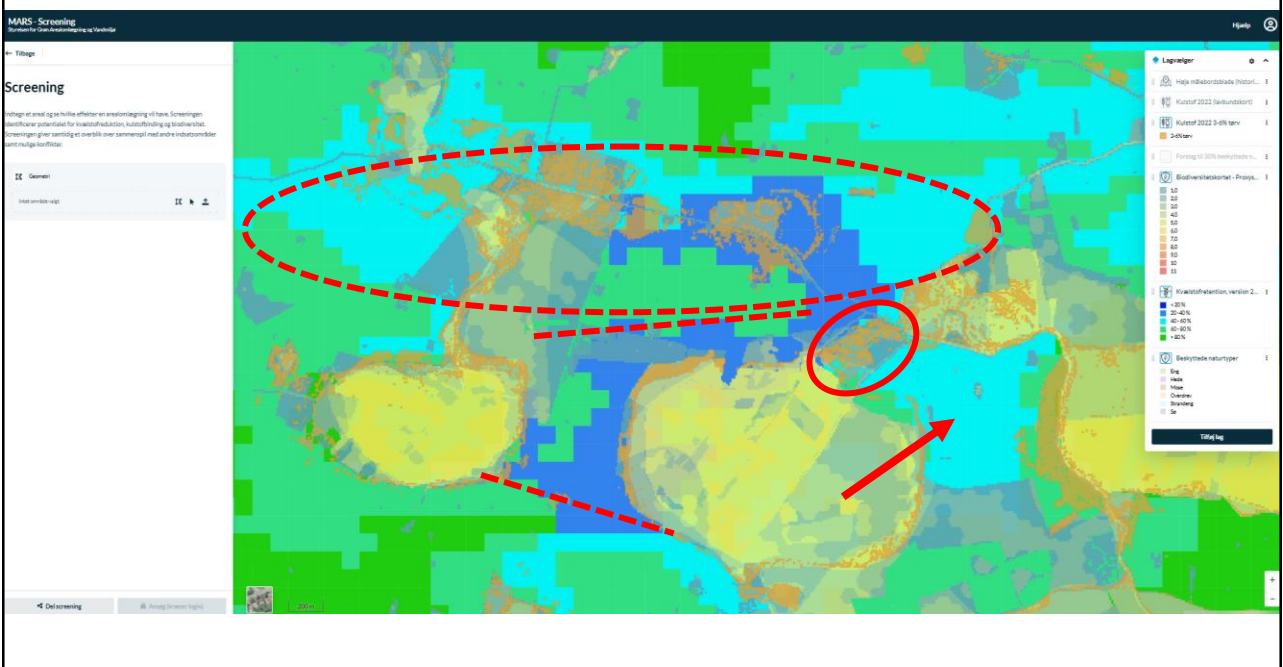
16

Biodiversitetsscore - Proxy:

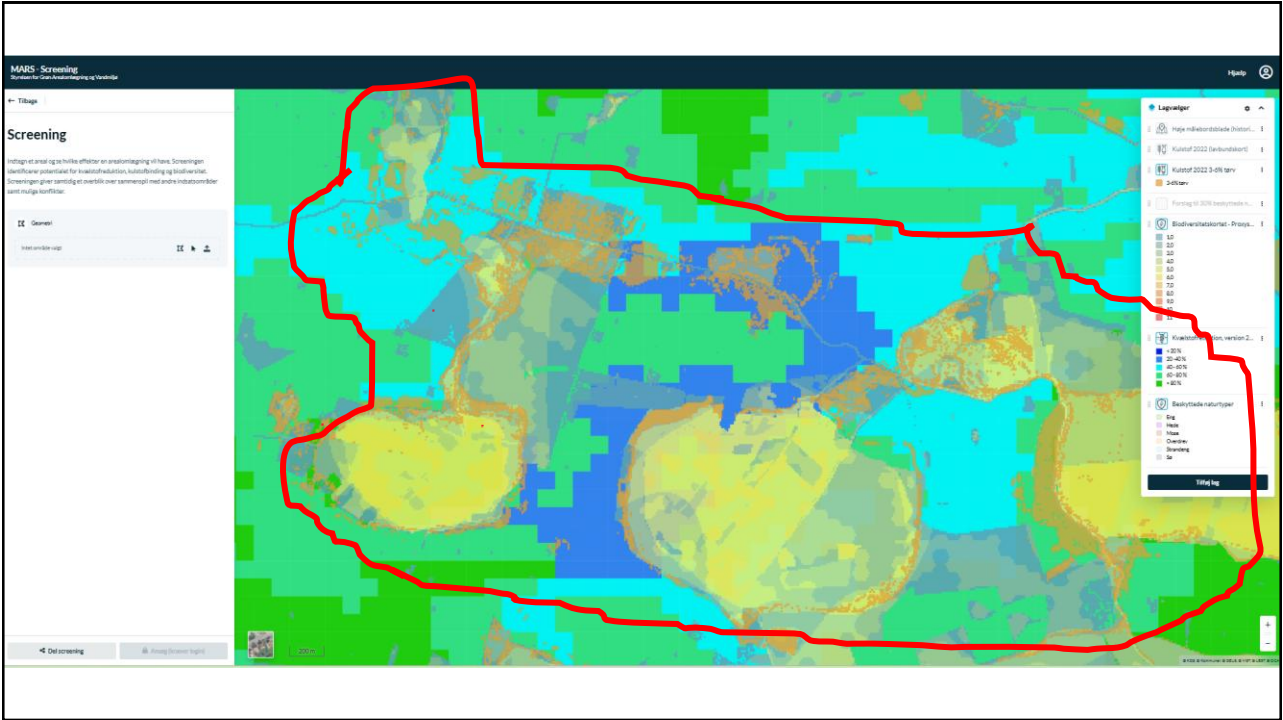

17

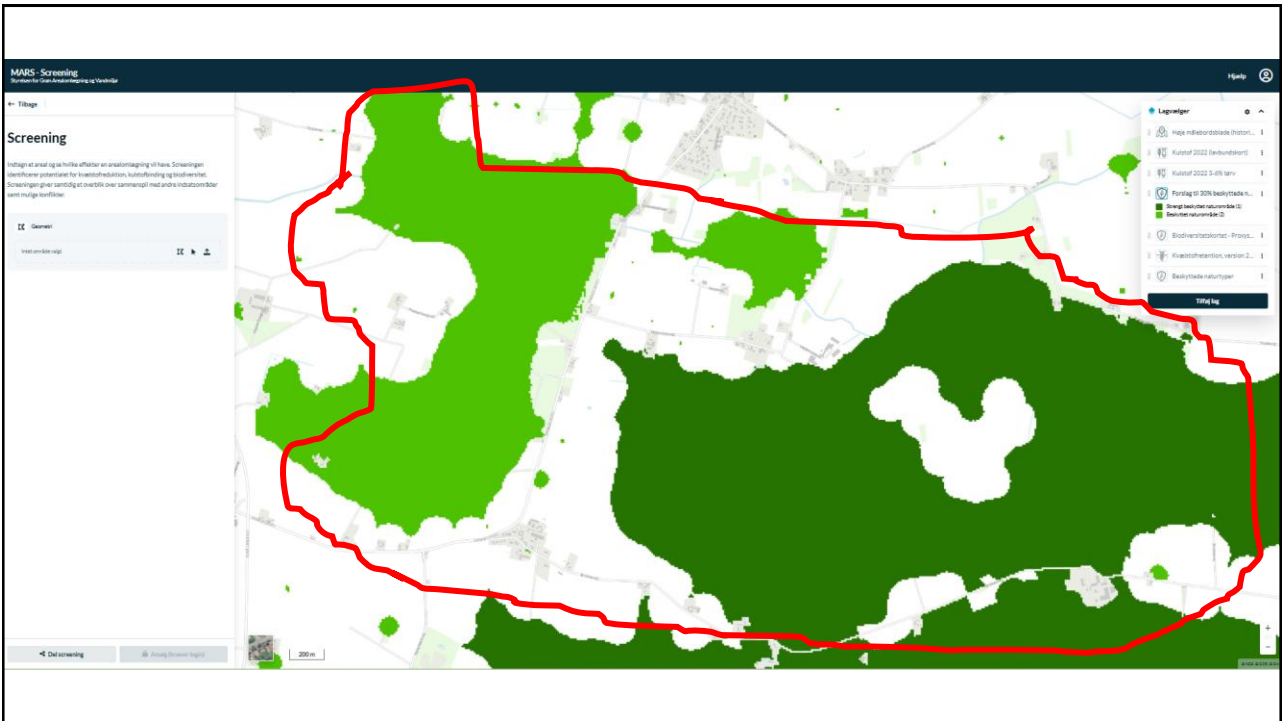
Biodiversitetsscore – Proxy, Kvælstofretention, Beskyttet Natur + Lavbund (3-6%):

18

19

20

Fokus på kystnatur!

DK huser 79 % af Europas areal af Habitat-naturtype 1330 Strandeng i den kontinentale, biogeografiske zone.

52 % heraf står til at gå under i havstigningerne frem mod 2120

Ebbensgaard et al. 2022

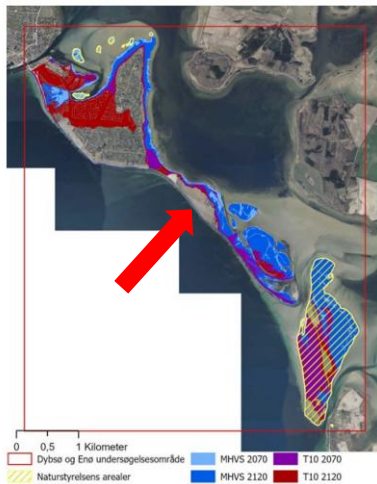

Illustration: Jens Frimer i 'Handlingsplan for truede engfugle', Miljøministeriet 2005

23

4.17.2 BEREGNEDE OVERSVØMMELSER OG TAB AF NATURVÆRDIER – DYBSØ OG ENØ

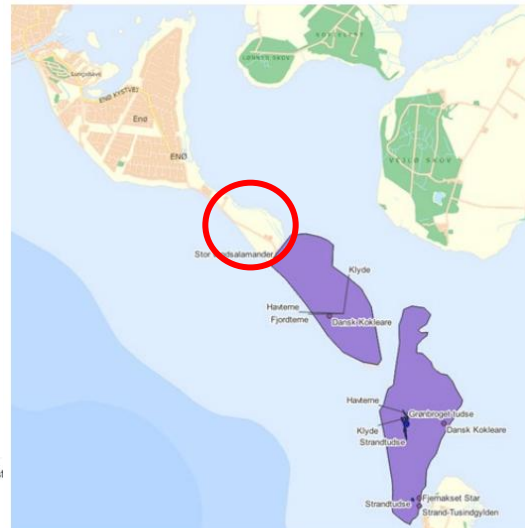
Omfanget af oversvømmelser i undersøgelsesområde Dybsø og Enø (permanente stigninger i MHVS i 2070 og 2120 samt ved stormflod T10 i 2070 og 2120) fremgår af Figur 4-88.

Figur 4-88 Stigninger i middelhavandspejlet (MHVS) i 2070 og 2120 samt 10-års stormflodshændelser for undersøgelsesområde Dybsø og Enø. Den røde ramme angiver undersøgelsesområdets afgrænsning og den gule skravering arealer ejet af Naturstyrelsen. Indeholder grunddata fra GeoDanmark, ortofoto 2021, WMS-tjenest

Ebbensgaard et al. 2022

Udbredelsen af ynggeområderne for Bilag I-fugle, levestederne for bilag IV-padder samt forekomst af sjældne, sårbare plantearter i undersøgelsesområdet Dybsø og Enø fremgår af Figur 4-89.

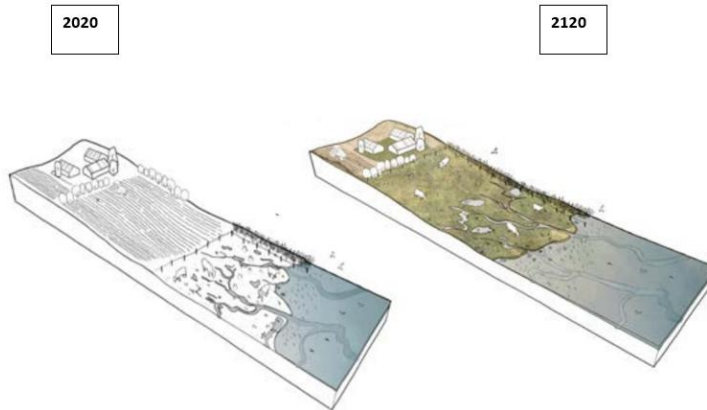

Figur 4-89 Kortlagte yngleforekomster for Bilag I-fugle, Bilag IV-padder og naturtypekarakteristiske samt særlige plantearter på Dybsø og Enø. NOVANA-data for padder, krybdyr og fugle og Atlas Flora Danica Data for planter

24

'Landværts migration' er en del af løsningen - egnede arealer bør udtages (og udpines (!)) NU

Visualisering af 'landværts migration'

Fra Ebbensgaard et al. (2022) p. 92

25

Udbredelsen af yngleområderne for Bilag I-fugle, levestederne for bilag IV-padder samt forekomst af sjældne, sårbare plantearter i undersøgelsesområdet Dybse og Eno fremgår af Figur 4-89.

Figur 4-89 Kortlagte yngleforekomster for Bilag I-fugle, Bilag IV-padder og naturtypekarakteristiske samt særlige plantearter på Dybse og Eno. NOVANA-data for padder, krybdyr og fugle og Atlas Flora Danica Data for planter

Forslag til projektområde
Ekstensivering af drift, udpining og udsåning af hjemmehørende arter
Strandeng
So

Ebbensgaard et al. 2022

26

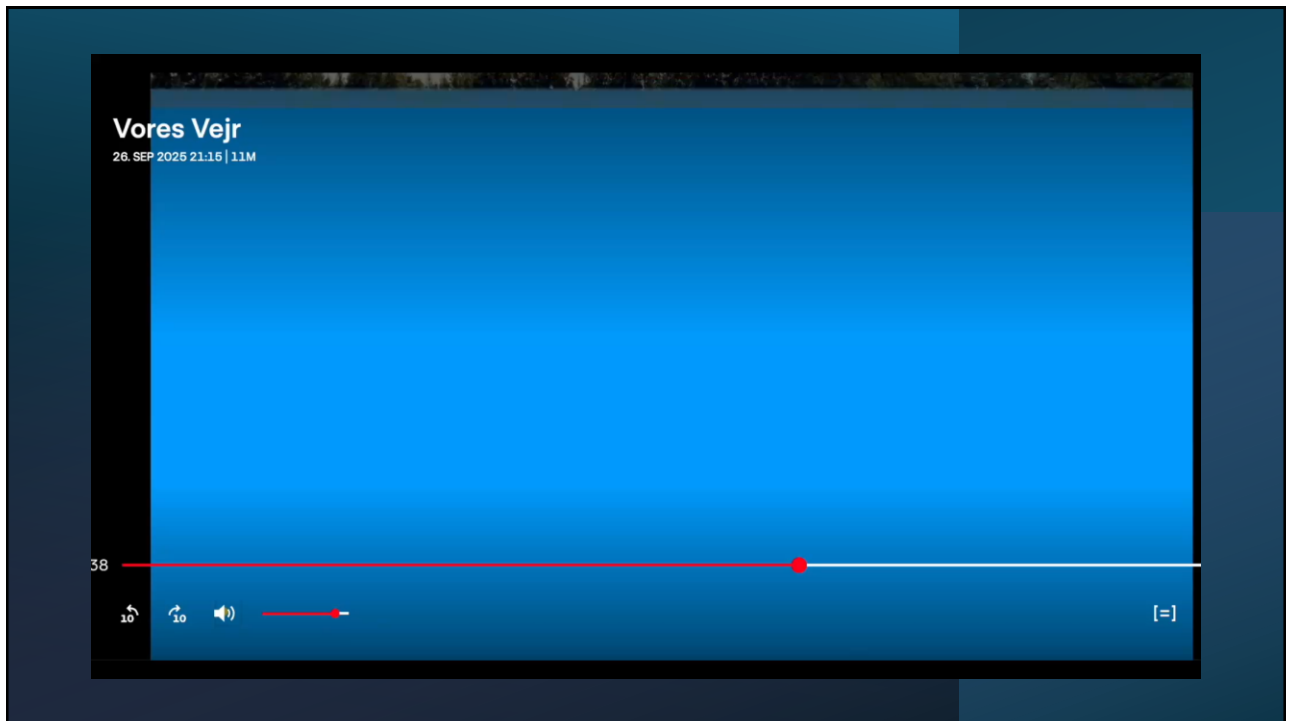
GIV DEN GAS PÅ 85 PROCENT AF AREALET

Han slog på, at det er cirka 15 procent af det 2,5 millioner hektar store landbrugsareal, som over en længere årrække skal udtages af drift, som følge af den arealomlægning, som der er lagt op til i den grønne trepart.

- Til gengæld kan man så dyrke landbrug på fuld kraft på de resterende 85 procent, lød det.

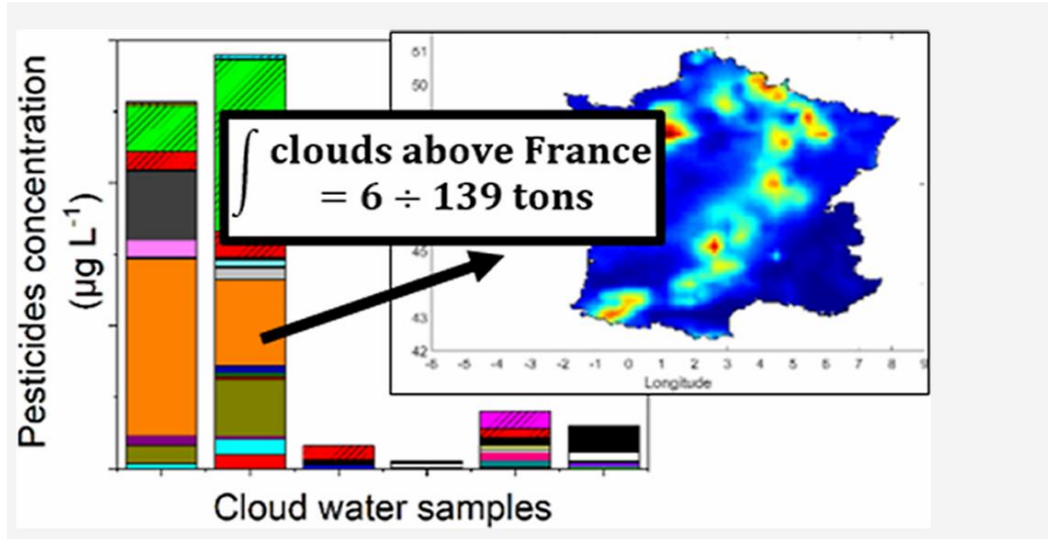
Erling Bonnesen, 27. januar 2025
Dialogmøde på Fyn om Grøn Trepart
(ifølge LandbrugsAvisen 28.01.2025)

27

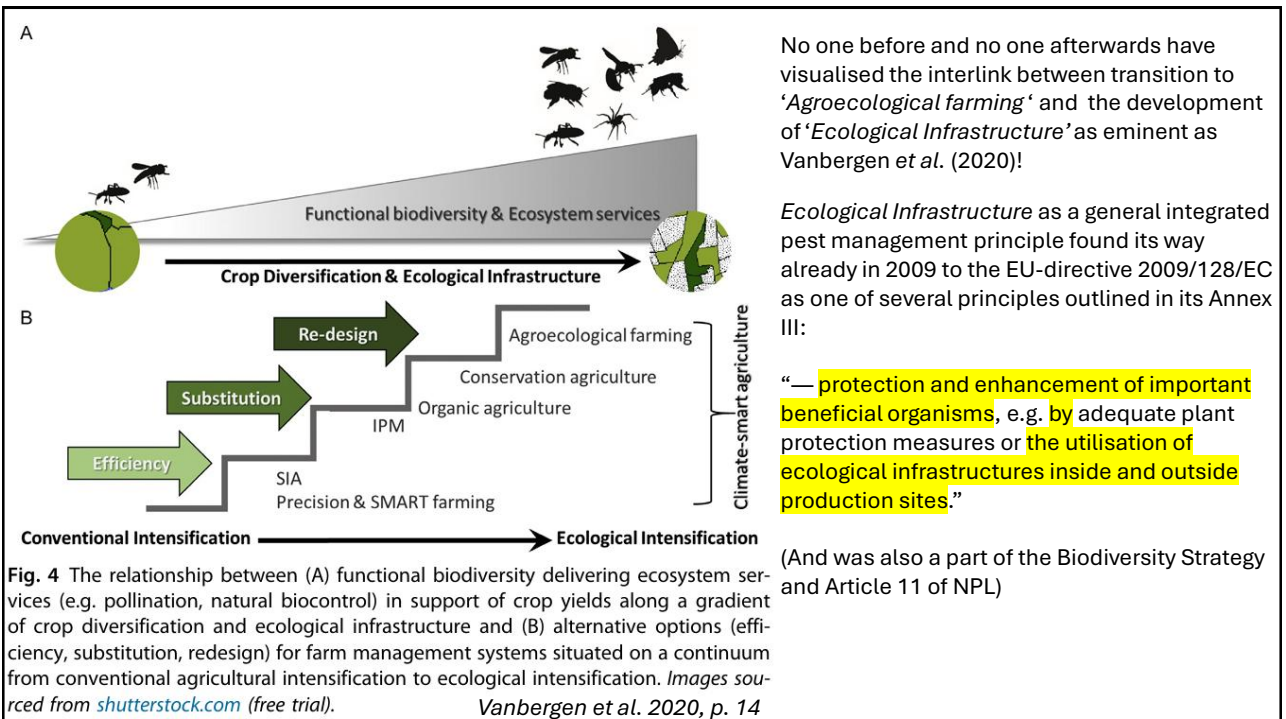
28

Franske forskere: Op til 139 t pesticider i skyerne over Frankrig!

Bianco, A., Nibert, P., Wu, Y., Baray, J.L., Brigante, M., Mailhot, G., Deguillaume, L., Vione, D., Cabanes, D.J.E., Méjean, M. & Besse-Hoggan, P. (2025) Are Clouds a Neglected Reservoir of Pesticides? *Environ Sci Technol.* Sep 8. doi: 10.1021/acs.est.5c03787. Epub ahead of print. PMID: 40920485.

29

30

Referencer

- Bianco, A., Nibert, P., Wu, Y., Baray, J.L., Brigante, M., Mailhot, G., Deguillaume, L., Vione, D., Cabanes, D.J.E., Méjean, M. & Besse-Hoggan, P. (2025) Are Clouds a Neglected Reservoir of Pesticides? *Environ Sci Technol.* Sep 8. doi: 10.1021/acs.est.5c03787. Epub ahead of print. PMID: 40920485.
- Ebbensgaard, T., Frederiksen, L., Laustsen, K., Flindt, R.M. & Canal-Vergés, P., (2022). *Havvandsstigningernes betydning for kystnaturen*. COWI og SDU, 161 sider.
- Vanbergen, A.J., Aizen, M.A., Cordeau, S., Garibaldi, L.A., Garratt, M.P.D., Kovács-Hostyánszki, A., Lecuyer, L., Ngo, H.T., Potts, S.G., Settele, J., Skrimizea, E. & C. Young, J.C. (2020) Transformation of agricultural landscapes in the Anthropocene: Nature's contributions to people, agriculture and food security. *Advances in Ecological Research*, **63**, 193-253.